

DAGSINS MEINING

Kasparov, Todi og EB/Streymur

Hetta hevur verið eitt hendingarrikt vikuskifti, tá tað um ítrótt og kapping umræður. Føroyar finga vitjan av heimsins mætasta telvara, Garry Kasparov, Føroya besti fótbóltsspælari, Todi Jónsson gjørdist Danmarkarmeistari, og nýggja liðið í 1. deild, EB/Streymur tók øll á bóli, tá liðið vann á KÍ á Norðoyarstevnu.

Tað er fyrst og fremst breiddin tvs. luttakaraskarin, ið er grundarlagið undir ítróttarvirksmeginum. Men tað eru einstøku úrslitini, sum kveikja og geva íblástur. Hetta hevur nú farna vikuskiftið prógvað.

Fyrrverandi heimsmeistarin Garry Kasparov kom til Føroya fríggjadagin. Telvaði á Norðoyarstevnu móti 25 føroyingum í senn. Vann á teimum 24 men tapti heldur óvantað móti unglingameistararum úr Kollafirði. Sunnudagin leikti hann móti landsliðnum fyri einum fullum Norðurlandahúsi. Vann fyra av talvunum, tvey endaðu javnt. Ikki kann sigast annað enn, at okkara telvarar her sýndu gott spel. Í Norðurlandahúsinum var annars hátíðardámur. Vælmannað kór í føroyskum búna gjørdi lötuna kensluborna, ikki minst tá sungið varð á móðurmáli Kasparov. Mentamálaráðharrin helt mergjaða røðu, har hann samanbar talv við list. Samanumtikið væl fyriskipað. Ongin ivi er heldur um, at talvungdómar í Føroyum, sum vóru saman við Kasparov sunnu-morgunin, hava fingið gott í beinið og íblástur.

Hin stóra ítróttarliga hendingin fór fram í Keypp-mannahavn, har “liðið hjá Toda” gjørdist danskur meistari. Hóast føroyska stórtalentíð Todi Jónsson ikki spældi við avgerandi dystin vegna skaða, eigur hann stóran part av heiðurinum fyri, at FCK gjørdist meistari. Gullbein hansara eiga flestu málini hjá liðnum. Við hesum sigri sleppur Todi skjótt at royna seg í europeisku kappingunum, og kann tað verða tað “gjøgnumbrotið”, sum bóltsnillingurin úr Klaksvík og vit øll hava biðað eftir. Eingin ivi er um, at boð verða eftir Toda, tá hann sleppur at vísa kynstur og evni síni á leikvøllum í Europa. Hann hoyrir heima á bestu liðum í Europa. Nú er tað bara týðin, sum skal arbeiða fyri honum. Og við aftjóða royndum fara vit helst at siggja Toda alfrá á landsliðnum. Tí er DM-heitið hjá Toda eisini eitt slag av marknaðarføring og byrjan til eitt betri føroyskt landslið í framtíðini.

Sum rossinan í pylsuendanum tók nýggja liðið í 1. deild EB/Streymur øll á bóli, tað vann á KÍ á Norðoyarstevnu. Eisini tað er ein stórhending í ítróttinum hetta vikuskiftið, og uttan iva nakað, sum fløvar í heimliga umhvørvinum í Eysturoynni. Hetta úrslit visir bara, at tað grør um gangandi fót í fótbólti og stórbyarlíðini skulu als ikki kenna seg ov trygg. Við hesum tillukku til Kasparov, Toda og EB/Streym.

Socialurin

Socialurin og sannleiki

Høgni Hoydal

Formaður í

Tjóðveldisflokkinum

Onki lyfti er brotið og onki skeivt er farið fram viðvíkjandi valum av landsstýrismonnum hjá Tjóðveldisflokkinum. Socialurin hevur óteljandi ferðir skrivað hetta á forsiðu og í yvirskrivtum – hóast blaðið skrivliga hevur fingið bjóðað innlit í alt málið og kundi havt skrivað sannleikan.

Sostatt ber Socialurin skeiv tíðindi, hóast blaðið hevur allar møguleikar at lýsa málið til fulnar.

Undirritaði fer ikki at gera viðmerkingar til úttalilsir ella greinar hjá Signari á Brúnni. Tað er demokratisk í rættur hansara at siga tað, sum honum liggur á hjarta. Eg fari ikki út í eitt orðaskifti um persónar.

Politiskt arbeiði snýr seg ikki fyrst og fremst um persónar. Tað snýr seg um at stríðast fyri eini hugsjón, at taka avgerðir og at fara rætt, reiðiliga og demokratiskt fram, tá avgerðir verða tiknar.

Tibetur kann eg siga, at soleiðis hevur verið viðvíkjandi teimum valum, ið eru tikin viðvíkjandi landsstýrismannaskiftum hjá Tjóðveldisflokkinum í hesum valskeiðnum.

Socialurin hevur tó sum

tíðindamiðil fleiri ferðir borið beinleiðis skeiv tíðindi um hesi mál, og hevur tíverri ikki viljað rættað síni ósannindi.

Tí verður hendan rættleiðing gjørd.

Einnmæld avgerð

Tað var ein virðilig avgerð, tá undanfarni landsstýrismaður legði frá sær og bað um ein kanning av sjónvarpsmálinum. Ein avgerð, sum bygd á, hvat var best fyri álitið á politisku skipanina, og hvat var best fyri álitið á politisku skipanina, og hvat var best fyri politiska arbeiðið hjá Tjóðveldisflokkinum og arbeiðið í landsstýrinum.

Tá kanningin dróg út, varð eisini beinanvegin viðgjørt, hvat nú var best fyri Tjóðveldisflokkin og arbeiðið í landsstýrinum, har ein landsstýrismaður røkti tvey stór málseki. Undirritaði mælti til, longu tá nakrar vikur vóru lidnar, at best var at velja nýggjan landsstýrismann, men legði dent á at tosa við fráfarna landsstýrismannin fyrst, og at hann skuldi góðkenna, at hetta varð gjørt.

Eftir nógvar samrøður

millum undirritaða og fráfarna landsstýrismannin og eftir viðgerð í tingbólki og floksstjórn Tjóðveldisflokksins, var tað ein einmæltur tingbólkur (harundir fráfarni landsstýrismaðurin), ið gjørdi av, at nýggjur landsstýrismaður átti at veljast fyri restina av valskeiðnum. Tí tað gagnaði flokkinum best í teirri støðuni.

Sostatt er onki lyfti brotið ella nakað skeivt farið fram.

Sama søga aðru ferð

Tað var ein virðilig avgerð, tá næsti landsstýrismaðurin valdi at leggja frá sær. Ein avgerð, sum bygd á, hvat var best fyri álitið á politisku skipanina, og hvat var best fyri álitið á politisku skipanina, og hvat var best fyri politiska arbeiðið hjá Tjóðveldisflokkinum og arbeiðið í landsstýrinum.

Tjóðveldisflokkurin viðgjørdi síðani, hvat best var at gera í hesi støðu, og valið fall á at velja ein nýggjan landsstýrismann restina av valskeiðnum.

Sjálvandi kann ónøgd vera við tey val og tør avgerðir, ið fara fram í einum stórum flokki – og tað hevði verið lægt annað.

Socialurin ber ósonn tíðindi

Men Socialurin hevur eftirhondini fleiri ferðir skrivað sum tíðindamiðil – bæði á forsiðuni og í yvirskrivtum - um at lyfti eru brotin og at Tjóðveldisflokkurin og undirritaði skulu hava

svikið nakran. Hvørja ferð hevur Socialurin fingið at vita, at eg ikki ynski at fara í eitt persónsstrið, men um blaðið ynskir at kanna málið og at finna sannleikan, so eru blaðfólkiní væl-komin at siggja fundarfrágreiðingar og annars at spyrja øll, sum hava verið við í viðgerðini.

Hetta hevur blaðið ikki ynskt, og hevur sostatt ikki fylgt nøkrum journalistiskum reglum um at lýsa eitt mál til fulnar. Tí ber Socialurin beinleiðis ósonn tíðindi, hóast blaðið hevur allar møguleikar at lýsa veruleikan.

Betri uppborið

Tað er harmiligt og vánaligt móti øllum pørtum. Eg haldi, at Tjóðveldisflokkurin og landsstýrisumboð hansara hava roynt at tikið skilagóðar avgerðir og hava tikið avleiðingar av málum, ið skapa trupulleikar fyri at fremja politikk. Ongin av teimum landsstýrismonnum, ið hava lagt frá sær, hava gjørt nakað ólógligt ella persónliga illgrunavert. Men hava kortini gingið undan fyri at skapa álit á politisku skipanina (nær er tað hent áður í føroyskum politikki?).

Tí haldi eg eisini, at bæði persónarnir og Tjóðveldisflokkurin hava betri uppborið, enn at gerast lutir í yvirskrivtum og tíðinda-greinum í einum blaði, sum onki hava við sannleikan ella við reiðiligan journalistikk at gera.

blaðnum í dag, biða. Tað sama er galdandi fyri innsent tilfar. Vit vilja í hesum sambandi heita á fólk, ið vilja hava innsent tilfar við í blaðið, um at skriva stutt og greitt. Best er um vit fáa tilfarið telduðtók, annahvørt sum teldupost ella á diskli. Men til ber eisini at senda okkum bræv ella faks. (Adressur og faxnummar

siggjast í kolofonini niðanfyri). Tá prentsmiðjan er liðugt útbýgd, verður prentgóðskan munandi betri, fleiri síður kunnu prentast í liti – og síðutalið kann økjast.

Vónandi bera lesarar og lýsaran yvir við avmarkingunum.

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Størrí lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	

Størrí lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettut freistir. Framhjápláss má umbíðjast í góðari tíð.

Stødd:
Ein heil síða í Socialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarar er 4mm.

VIÐMERKINGAR

Hvar var so hasin farrin av sakligheit?

Jóannes Eidesgaard

Javnaðarflokkurin

helt tíðindafund seinasta fríggjamorgun, har vit lægdu fram tør framskrivingar fyri búskaparligu avleiðingarnar av loysingini, sum flokkurin hevur fingið gjørt saman við fólk í við servtan um búskap. Vit hava í longri tíð arbeitt við hesum spurningi, tí vit kenna tað sum okkara skyldu at greiða fólk frá, hvussu vit meta fylgjurnar verða av loysingarætlanini hjá landsstýrinum. Og hesa skyldu kenna vit dupluta, tí landsstýrið, sum annars eigur próvskylduna, ger alt fyri at dyla, hvørjar avleiðingarnar verða av loysingini, men fryrgykla í staðin fyri fólk, at eftir loysingina verður als einki mark fyri, hvussu alt fer at blóma, eisini tann búskaparlgi parturin.

Høgni Hoydal hevur við hvørt høvið, sum býðst, eftirlýst bert einum farrá av sakligheit, tá aðrir enn fullveldismenn hava dittað sær at tikið til orðanna. Men seinasta fríggjakvöld hevði hann møguleikan at vísa okkum, hvat tað er, hann meinar, tá hann tosar um sakligheit. Men vit sóu ikki so mikið um eitt brá av sakligheit, tvørturímóti.

Var tað so tí, at Høgni Hoydal ikki dugur at vera sakligur? Nei, so avgjørt ikki, tí tað dugur hann, tá hann vil, tað skal hann eiga. Men orsökkin var einföld tann, at Høgni Hoydal ikki hevði nakað at seta fingurin á í okkara framrokning, og tí var hansara einasta vápn at krúpa uttan um tað, sum

sjálvt málið snúði seg um og síðan at kryddra tað við onkrari ónsinnaðari samantvinnan av gondini í 80’ árunum. Ella var kanska orsökkin, at Høgni Hoydal als ikki hevði sett seg inn í okkara framrokningar?

Vit hava lagt okkum eftir, at arbeiðið skuldi vera fakliga so korrekt sum gjørligt, og í tí sambandi hava vit havt ein búskaparfrøðing við hollum royndum til at gera tann partin. Og vit eru til reiðar til eitt fakligt orðaskifti, um Høgni Hoydal ella aðrir bjóða seg fram.

Tað, sum er springandi punktið í øllum slíkum arbeiði, eru tør fyrirtreytir, tú leggur til grund fyri útrokningina og framskrivingina. Nú liggur á ljóði, at tað er óseriøst, tí at eitt rokniartk verður brúkt, men hetta er bert amboðið.

Fakligi kvaliteturin liggur í, hvørjar búskaparligu fyrirtreytirnar eru. Hvussu stórir verður árligi búskaparlrigi vøksturin, og hvussu stórar verða árligu inntøkurnar, tað er tað altavgerandi.

Vit hava sett inntøkuvøksturin til 2% pr. ár, og er hetta eisini tað sama, sum aðrir búskaparfrøðingar meta er rætt, eisini búskaparfrøðingurin hjá landsstýrinum. Hetta er inntøkvøksturin í Føroyum seinastu 20 árin, og hetta er vøksturin, sum eyðkennir londini rundan um okkum. Hetta er tað OECD-londini brúka, tá tey meta um vøkstur.

Útreiðsluvøksturin hava vit sett til 1,5% pr. ár, meðan búskaparfrøðingurin hjá landsstýrinum hevur sett henda til 0,8%. Hvat er rætt ella ikki, er kanska ringt at meta um. Men vit hava undirbygt, hví vit so bjartskygd seta henda til 1,5%. Lønarsáttmálarnir, sum landsstýrið hevur gjørt, fer at merkja, at landskassautreiðslurnar fara at økjast við árliga 1,95% komandi trý árin.

Taka vit so vaksandi talið av pensjonistum komandi árin, so fer hetta einsamalt at merkja ein vøkstur upp á

árliga 0,5%. Framkonu londini tykjast hava sera trupult við at halda vøksturin undir á leið 2%. Og vit eiga at minnast til, at kravið um hægru útreiðslurnar ikki bert verða stýrdar av okkum sjálvum. So uttan iva hava vit mett úteiðsluvøksturin alt ov positivt til stóran fyrimum fyri ætlan landsstýrisins, hann átti at verið hægr, og vit mugu tí bert staðfesta, at 0,8% vøksturin hjá landsstýrinum er púra órealistiskur.

Taka vit gongdina í Føroyum seinastu trý árin, so hevur hesin ligið um 5% pr. ár. Útreiðslurnar eru jú vaksnar við 600 mió. kr. í trý ár, meðan henda samgongan hevur sitið.

Hin vegin so eru allir búskaprfrøðingar samdir um, at skal ætlanin hjá landsstýrinum yvirhøvur hanga bert nøkunlunda saman, so skulu útreiðslurnar helst als ikki økjast. Umframt at hetta er púra órealistiskt, so merkir hetta eisini, at føroyska samfelagið stagnerar og verður afturrúsgilt í mun til londini rundan um okkum. Fylgjurnar av tí kenna vit frá fyrst á 90’unum.

Tí harmar tað meg almikið, at fremsti talsmaður fyri loysingina ikki gevur okkara arbeiðið størri gætur annað en at siga, at við framleiða eina svarta mynd, sum ger okkum bundnar av donskum stuðuli í allar ævir. Vit hava gjørt beint tað øvugta. Vit hava m.a. fyri at fáa eitt gott orðaskiftið um hesi viðurskifti, sett framrokningina upp so vælvilja móttvegis ætlanini hjá landsstýrinum sum gjørligt, men opinbart kann tað eisini gera tað sama, tí Høgni Hoydal hevur frammanundan tikið ta støðu, at alt sum kemur frá okkum er skeivt og misvísandi.

Men Høgni Hoydal hevði so onga sakliga og enn minni fakliga atfinning at okkara framrokning, sum týðiliga og greitt sigur, at føroyskur búskapur við hesari gongd fer at resta góðar 6 mia. kr. í eftir 12

árum. Hann hevði ikki eina atfinningin at teimum fyriteytum, vit høvdu sett, so summa summarum má so verða, at maðurin er settur skák í mát. Hevði innast inni vænta mær annað.

Reypíð um, hvussu væl hevur gingist seinastu trý árin, tað er so hansara orð. Rætt er, at vit hava havt eitt ótrúligt viðrák, sum vit øll fegnast um. Men reypíð minnir ikki heilt einki um, tá ein ávisur lögmaður tók sær æruna av, at fiskurin var komin aftur á grunnarnar. Og reypíð um, hvussu væl landsstýrið hevur stuðlað vælferðarskipnumum og her serliga skúlanum, ja tað hava vit sjónlig prógv um júst í hesum døgum, føroyski fólkaskúlin og Lærarskúlin rópa eftir hjálpi. Og hvussu var í fjør, tá føroyski fólksskúlanum fyri fyrstu ferð nakrantíð var í verkfalli í fleiri vikur. Hetta sigi eg ikki fyri at vera ósakligur, men tí at tað júst vóru hesi viðurskifti, Høgni Hoydal legði størsta dentin á í sínum viðmerkingum til okkara framløgu.

Tosið um útrokningar í 80’unum mugu so eisini standa fyri Høgnasa egnu sakliga trúvirði, men eg haldi hann fær trupulleikar við sama trúvirði, næstu ferð hann fer at eftirlýsa sakligheit frá øðrum.

Eg fari at takka sjónvarpskvinnuni fyri viðkomandi spurningin um, hvørjum vit nú skulu trúgva. Og støðan er júst henda, at Føroya fólk ikki fær tað svarið, øll rópa eftir. Vit hava so við okkara framløgu givið teimum okkara svar. Og tað munnu vit uttan iva fara at hoyra meira um.

Viðmerking til Høgna Hoydal

EIVIND JACOBSEN

Strendur

Tíðindamenn læra at lýsa eitt evni frá øllum síðum, fyri at lurtarin ella lesarin sjálvur kann gera av, hvat er rangt og rætt.

Høgni Hoydal hevur lært, hvussu tú skalt siga tína søgu sum best, fyri at móttakaran skal trúgva tí, sum tú sigur og taka undir við tí, sum sagt verður.

Hetta dugir hann sera væl. Men talan er um einvegis kunning og ikki sakliga upp-

lýsing. Hetta er tað tey í øðrum londum kalla propaganda. Høgni Hoydal roynir av øllum alvi at mótrógva skilagóðum pástandum um búskap, sum búskaparfrøðingar og politiskir flokkar føra fram. Hetta verður gjørt á ein hátt, sum lítir seg seg einum politikara.

Ein maður - 4 meiningar

Fyrst tosaði Høgni um, at avlopið á gjaldsjavnanum var nærum eins stórt og ríkisveitingin. Tá hetta ikki bar til, skifti hann evni. Nú bleiv ríkisveitingin samanlíknad við avlop hjá landskassanum. Tá hetta ikki ber til, samanlíkan Høgni avlop á figgarløg og brúktá ríkisveiting við bruttojððarframløislauna.

Um mánaðarskifti kom so higartil seinasta samanlíkingin frá Høgna. Nú er hann farin at samanlíkana búskap við arbeiði. Nú er búskapurin livandi. Búskapurin er tað arbeiði, vit øll gera. Hetta er grundarlagið undir nútímans búskaparfrøði, sigur Høgni. Jú samniliga sigi eg tykkum at so er. Men hetta er einki nýtt. Ein bók um sama evni bleiv skrivað í 1776, og verður hon framvegis brúkt í dag!

Men Høgni, tað broytir ikki upp á okkara máta at gera upp virðið av øllum arbeiðið, sum gjørt verður. Tað hevur verið og verður framvegis gjørt upp í krónum og oyrum.

Júst sum vit altið hava gjørt! Vit brúka nevniliga krónur at umrokna við, fyri at arbeismaðurin og stjórin fáa løn. Teir gera báðir eitt arbeiði! Peningaskipan er tí ein náttúrligur partur, sum er til gagn fyri allar partar. Í besta kommunistastíli verður verkfall nevnt, og annars roynir Høgni seg sum arbeidararvin. Í nútímans samfelogum eru arbeidarar og arbeisðgevarar samstarvsparar. Ikki figgindar sum vinstavend vilja verða við.

Ríkisveitingin er 52% av Almennu inntøkunum

Alt hetta broytur einki uppá tann veruleika, at ríkisveitingin er grundarlagið undir 40-60% av inntøkum hjá almennu kassunum og ikki 4% sum Høgni móti betritiven sigur.

Um vit hyggja í Hvítubók á síðu 136 ella í Búskaparpartin á síðu 95-100, siggja vit, at ríkisveitingin er grundarlagið undir 52% av inntøkunum hjá tí almenna.

<u>Fruminntøkur 1997</u>	í mió	í %
Ríkisútreiðslur	1288	52
Fiski- og flakavinnan	1041	42
Alivinnan	76	3
Landbúnaður	12	1
Ferðavinnan	59	2
Í alt	2476	100

Hetta eru tøl, sum okkara bestu búskaparfrøðingar hava roknað út. Hetta sigur okkum eisini, at um vit taka bertur ríkisveitingina, verða umleið 52% minni krónur til hvønn einstakan. Eisini visir Hvíta Bók okkum, at sjálvt tá best stóð til í Føroyum, og fiskiskapurin var í hæddini, var ríkisveitingin 40% av samlaða búskapinum.

Tí noyðist Høgni at góðtaka, at ríkisveitingin er grundarlagið undir vælferðini í Føroyum í dag. Tað sum vit í Føroym framleiða røkkur bert hálva leið. Tíverri er tað soleiðis, at tað sum vit framleiða sjálvi bert er 50% av tí vit brúka. Syrgiligt men, sambært Hvítu Bók, satt.

Tí er tað sera harmuligt, at Høgni blívur við at siga, at ríkisveitingin bert er 4% av búskapinum. Høgni veit, at hetta er at siga ósatt fyri fólk. Men okkurt skal gerast. Undirtøktan fyri loysing er ikki stór, og ein treyt fyri, at Høgni kann fáa vald yvir Palliba, er, at Palliba tekur loysing frá Nyrup. Bert spell at maktgírdin er størri enn umhugsni fyri Palliba.

Hjá teimum, sum í verki hava víst, at teir duga at brúka teir møguleikar, sum eru, er tað als ikki hugaligt at hoyra ungar menn, sum eru føddir við silvurskeið í muninum, siga, hvussu einfalt alt er. Helst tá tað einasta, teir duga, er oman fyri hálvsloin. Tað skal nógv meira enn føgur orð til at byggja land.

Socialurin

Socialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri:

Jan Müller jan@socialurin.fo

Blaðstjóri:

Eirikur Lindenskov einkur@socialurin.fo

Tíðindaleiðari:

Jústinus Eidesgaard justinus@socialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo

Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo

Marjun Dalsgaard marjun@socialurin.fo

Gudny Langgaard gudny@socialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@socialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo

John Johannessen john@socialurin.fo

Edvard Joensen edvard@socialurin.fo

Turið Kjølbro turid@socialurin.fo

Stefan í Skorini stefan@socialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo

Myndamenn:

Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo

Socialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsøyar Pálsgeta 1

700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687